

Шевченко М. В., магістр,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя
Плющ О. С., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гусар О. А., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ГАЛУЗІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

В галузі повітряного транспорту адміністративна відповідальність широко застосовується з метою спонукання до належного дотримання різноманітних правил, забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на об'єктах авіації, нормального функціонування підприємств, установ та інших авіаційних об'єктів.

Торкаючись питань правового регулювання адміністративної відповідальності в галузі повітряного транспорту, слід зауважити, що використання при цьому одного лише Кодексу України про адміністративні правопорушення є недостатнім. Безперечно, в процесі застосування цієї відповідальності основним нормативно-правовим джерелом є згаданий кодекс. Але, крім нього, при визначенні особливостей відповідальності за правопорушення в галузі повітряного транспорту слід також послуговуватися Повітряним кодексом України, законами України «Про транспорт» від 10.11.1994 р., «Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» від 20.02.2003 р., Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України» від 29.03.2002 р.; Наказами Міністерства інфраструктури України від 26.12.2011 р. № 637 «Про затвердження Порядку накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті», від 30.11.2012 р. № 735 «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу»; Наказом Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 25.11.2005 р. № 895 «Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті»; циркулярами Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО); іншими відомчими та міжвідомчими джерелами, а також окремими міжнародно-правовими актами, зокрема такими, як: Конвенція про міжнародну цивільну авіацію, додатки до неї та інші документи ІКАО (Чикаго, 1944 р.); Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації, 1971 р.; Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден, 1970 р.; Конвенція про правопорушення і деякі інші дії, що здійснюються на борту

повітряного судна, 1963 р. та ін. [56, с. 372].

Із спеціальних джерел передусім слід використовувати науково-практичний коментар до Кодексу України про адміністративні правопорушення та окремі наукові дослідження проблем адміністративної відповідальності за даний вид правопорушень.

Питання адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі повітряного транспорту в вітчизняній юридичній науці глибоко не досліджувалось. Особливо це стосується питань об'єкту таких правопорушень, відмежування адміністративних правопорушень від злочинів в цій сфері, санкцій, провадження тощо. На сьогоднішній день у вітчизняній науці відсутні комплексні наукові дослідження проблем адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на безпеку цивільної авіації, невелика кількість наукових праць торкаються цього питання лише опосередковано, в контексті інших проблем.

Нечисленні дослідження, які проводились раніше, на сьогоднішній день застаріли і не відповідають сучасному рівню розвитку суспільних відносин. Так, у 1967 році вийшла друком монографія О. П. Альохіна. Невелика за обсягом, але досить змістовна праця В. Г. Старкова, теж базується на законодавстві колишнього СРСР і присвячена, переважно, кримінальній відповідальності, не кажучи вже про те, що вона застаріла на 20 років. Є. В. Додін досліджував проблеми кваліфікації адміністративних правопорушень на транспорті взагалі [59]. Певною мірою заповнюють «вакуум», що утворився в цій частині адміністративно-правової науки, дисертації А. В. Мілашевича, А. В. Філіппова, А. С. Бичкова, А. О. Собакаря, а також невеликі за обсягом публікації С. Т. Гончарука, Л. Г. Шостак, О. В. Цибулі.

Старков В. Г., досліджуючи питання відповідальності за порушення правил, встановлених на повітряному транспорті, торкається й адміністративно-правових аспектів застосування такої відповідальності, а також профілактики правопорушень в авіаційній сфері. Він відстоює тезу, що найбільшу загрозу для цивільної авіації становлять необережні злочини, хоча і визнає, що їх кількість менша, ніж навмисних [1].

На наш погляд, боротьба з адміністративними правопорушеннями на повітряному транспорті є невід'ємною складовою адміністративно-правового забезпечення безпеки цивільної авіації, а адміністративна відповідальність є одним з основних засобів такої боротьби (і досить ефективним). Із аналізу змісту ст. 23 КУпАП [2] випливають, принаймні, дві важливі функції адміністративної відповідальності: виховна і профілактична (попереджувальна).

Треба погодитись з думкою професора С. Т. Гончарука, що адміністративна відповідальність служить дієвим правовим засобом правоохоронного призначення в галузі повітряного транспорту, що застосовується з метою організації нормального функціонування його

суб'єктів, забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на його об'єктах, профілактики та боротьби з різними правопорушеннями [3].

Література

1. Повітряне право України: навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н. В. В. Костицького. – Дрогобич: Коло, 2011. – 552 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі повітряного транспорту / С. Т. Гончарук // Матеріали V Міжнародної наук.-тех. конференції «АВІА-2003». – Т. 8 Повітряне і космічне право; НАУ. – Київ, 2003. – 58 с. – С. 34-38.

УДК 347.8:351.814(043.2)

Шевчук А. В., Борисенко Л. О., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОВАДЖЕННЯ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

В адміністративно-правовій науці зазначається, що зміст адміністративного процесу структурно формує значна кількість адміністративних проваджень, у рамках яких вирішується великий масив різноманітних управлінських (адміністративних) справ [1, с. 46]. Переважна більшість адміністративних проваджень у межах їх інтеграційних груп здійснюється і в різноманітній управлінській діяльності суб'єктів цивільної авіації [2].

Враховуючи широкомасштабність управлінської діяльності суб'єктів цивільної авіації, слід констатувати, що у цій галузі здійснюється велика кількість різних адміністративних проваджень, які можна класифікувати, зокрема, залежно від характеру і специфіки певних однорідних адміністративних справ, що вирішуються у межах тих чи інших проваджень. Серед таких проваджень, насамперед, можна виділити:

1. *Провадження нормотворчого характеру*, які пов'язані з підготовкою та прийняттям окремих відомчих нормативно-правових актів уповноваженими на те суб'єктами авіаційної галузі. До таких суб'єктів можна віднести, передусім, керівників Мінінфраструктури України, Державіаслужби, Укравіаруху, керівників окремих підрозділів авіаційної галузі та ін.